

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ROMANISTIKU

STUDIJSKA GRUPA ZA FRANCUSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

POD POKROVITELJSTVOM HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Poziv na sudjelovanje
Međunarodni frankofonski znanstveni skup
Francontraste 2023
Konceptualizacija, kontekstualizacija, diskurs

Četvrti međunarodni frankofonski znanstveni skup Sveučilišta u Zagrebu održat će se 26.-28. listopada 2023. godine na Filozofskom fakultetu.

Na znanstveni skup pozivaju se istraživači zainteresirani za procese opojmljivanja i kontekstualizacije te za analizu diskursa polazeći od teorije i/ili prakse u području jezikoslovlja, metodike nastave francuskoga jezika, prevoditeljstva i znanosti o književnosti.

Jezična djelatnost neostvariva je bez popratne mentalne aktivnosti (Guillaume 1919, Van Valin 1955: 23). Svaka misao koju čovjek stvara i izražava nastaje u određenom kontekstu i proizlazi iz njegova tjelesnoga iskustva u određenoj situaciji (Guberina 1939: 66-67). Koncepti pomoću kojih prepoznajemo i kategoriziramo izvanjezičnu stvarnost, razmišljamo, zaključujemo i komuniciramo, u velikoj mjeri ovise o našem tjelesnom iskustvu (eng. *embodied cognition* odnosno *utjelovljena spoznaja*). Prenosimo ih po načelu analogije iz područja konkretnoga u područje apstraktnoga.

Mišljenje i govor ustrojani su i odvijaju se kao praktična aktivnost koja strukturira ideje – virtualne predmete u virtualnom prostoru – što se očituje na verbalnoj i na vizualnoj suprasegmentalnoj razini govora.

Konkretno slike apstraktnih ideja nastaju strukturiranjem našeg iskustva iz svakodnevnoga života. Proizlaze iz veza koje uspostavljamo između ideja iz različitih područja iskustva.

Lakoff i Johnson (1980; 1999) ističu da se naši kognitivni procesi u velikoj mjeri temelje na metaforama (*Ciljna domena je izvorišna domena*, primjerice *Bijes je vruća tekućina u spremniku*: kipjeti od bijesa, biti crven od bijesa, eksplodirati/puknuti od bijesa). Valja prepoznati metaforička polja utkana u naš um i u naš jezični izričaj kao i pojmovne (među)odnose koji iz njih proizlaze te se preslikavaju na govoreni jezik. Tu je pojavu Stephen Ullman (1952: 281) opisao sljedećim riječima: „sposobnost prenošenja konkretnih pojmova u područje apstraktnoga oduvijek je bio jedan od dominantnih oblika ljudskog izražavanja”.

Od kraja prošloga stoljeća istraživanja na polju kognitivne lingvistike u filološka razmatranja uvode problematiku opojmljivanja (konceptualizacije), a ona čine temelj za istraživanja usmjerena na francuski jezik, na francusku i frankofonsku književnost, na francusku i frankofonsku civilizaciju i kulturu, na metodiku nastave francuskoga jezika i na prevoditeljstvo.

Svaki jezik na sebi svojstven način opojmljuje i opisuje iskustva iz izvanjezične stvarnosti.

Svaki jezični ostvaraj u usmenome ili pisanome obliku predstavlja moćno kognitivno sredstvo kojime na jedinstven način oblikujemo svoje ponašanje. Utječe na naše poimanje svijeta i na poimanje nas samih kao pojedinaca i kao pripadnika određene društveno-kulturalne zajednice.

To nam omogućuje da bolje razumijemo kako naš um opojmljuje naše subjektivne spoznaje i/ili društvene spoznaje o nama samima i o svijetu.

Opojmljivanju ćemo pristupiti polazeći od jezikoslovnih, metodičkih, traduktoloških i književno-znanstvenih postavki. Osvijetlit ćemo ga kao proces kojime iskazivatelj na temelju iskustva (tjelesnog i (više)osjetilnog, psihološkog i emocionalnog, društvenog, kulturalnog i dr.) oblikuje predodžbu o kakvoj misli ili pojmu.

Svako opojmljivanje i svaki iskaz temelje se na određenom kontekstu i na određenoj situaciji. Da bismo proučili, istražili i protumačili jezične pojave i

procese opojmljivanja koji su u podlozi njihova iskazivanja, potrebno ih je kontekstualizirati. Svaki je iskaz proizvod danoga konteksta.

Komuniciramo odabirući pojedine jezične sastavnice, lekseme i morfo-sintaktičke strukture kojima određeni jezik raspolaže. Takav je izbor rezultat pokretanja cijeloga niza jezičnih izvora, na segmentalnoj i suprasegmentalnoj razini, akustičkih i vizualnih, multimodalnih u konkretnoj komunikacijskoj situaciji. Svaki je iskaz upućen nekoj osobi, pa se odluke iskazivatelja ostvaruju imajući u vidu suiskazivatelja, vodeći računa o načinu na koji će uobličiti misao.

U svakom povijesnom razdoblju postoje vizionari koji vide dalje i utiru putove za nove pravce. Tako je bilo i s Petrom Guberinom koji je prepoznao važnost *konteksta* i istaknuo njegovu ulogu kao *vrednotu govornoga jezika* (1939). Naime, da bismo dokučili smisao iskaza, nije dostatno poznavati neki jezik. Jezično znanje omogućuje nam da oblikujemo tekst u usmenom ili pisanom obliku, no, za ispravno shvaćanje, tumačenje, analizu ili prijevod teksta valja uzeti u obzir izvanjezično znanje, kognitivni i situacijski kontekst, socio-afektivne i prostorno-vremenske odnose.

Dobar prevoditelj zna: prijevod pojedine riječi ovisi o kontekstu u kojem se pojavljuje (Vinay i Darbelnet, 1977: 4). Kontekst je jedan od presudnih čimbenika pri odabiru jezičnih jedinica i izvedbi diskurzivnih jedinica. Oni koji uče ini jezik a ne vode računa o kontekstu skloni su pogrešno zaključiti da je značenjska vrijednost jedinice u jeziku koji uče istovjetna vrijednosti koju ima u njihovom prvom ili drugom jeziku.

S obzirom na širinu tematskoga polja koje otvaraju pojmovi opojmljivanja, kontekstualizacije i diskursa, radujemo se prilozima koji će ponuditi najrazličitija viđenja i tumačenja složenoga francuskog izričaja, a napose radovima koji će osvjetliti navedene pojave iz supostavnoga očišta.

Cilj je ovoga projekta okupiti članove istraživačkih skupina Grammaire et contextualisation GReC (Gramatika i kontekstualizacija) koji se zanimaju za kognitivne i iskazne aspekte učenja i usvajanja jezika te za deskriptivna istraživanja (teorijska i praktična) koja supostavno opisuju francuski i druge jezike.

Stogodišnjica rođenja našeg dragog profesora Vojmira Vinje (1921-2007) dogodila se u izvanrednim okolnostima uvjetovanim pandemijom Covid-19 koja nas je primorala na mnoga ograničenja. Poštujući zdravstvene mjere, diskretno smo u srcima i sjećanju evocirali profesorove znanstvene, profesionalne i ljudske zasluge. Koristimo stoga znanstveni skup Francontraste 2023 kako

bismo potaknuli sudionike da se uključe u rad sesije u čast stogodišnjice rođenja Vojmira Vinje.

Također potičemo i radove u čijem je žarištu problematika slušanja i govora kao i korekcija/remedijacija izgovora. Sluhom upravlja mozak, pa se slušna percepcija ne može svesti na stimulse koje dohvaća uho. Slušna je percepcija, između ostaloga, višeosjetilna, multimodalna i proprioceptivna.

Verbotonalni pristup korekciji govora i slušanja podrazumijeva rad na učenikovu usmenom izražavanju restrukturiranjem moždanog upravljanja učenikove slušne percepcije kroz kontekstualizaciju njegovih poteškoća u odnosu na prvi jezik.

Pozivamo vas na priloge/radove iz jedne ili više od niže navedenih disciplina:

1. Znanost o jeziku

Polazeći od francuske lingvistike (fonetike, sintakse, semantike, pragmalingvistike, leksikologije, sociolingvistike, analize diskursa, lingvistike iskazivanja) radovi s jednim od težišta:

- kognitivna istraživanja – figure u odnosu na jezik i diskurs; figure i spoznajna aktivnost
- supostavna istraživanja – usporediti jezične osobitosti francuskoga jezika s jednim ili više drugih jezika, kontekstualizirana istraživanja
- sredstva jezičnog sustava i multimodalna sredstva iskazivanja – strukture i argumentacijska sredstva u pisanom i govorenom izričaju: leksik, konektori, modalizatori, glagolska vremena, deiktici, neupravni govor, prozodijska i gestovna sredstva.
- iskazivatelj u odnosu na jezični sustav i na jezičnu realizaciju; pragmatički aspekt subjektivnosti u jeziku: konverzacijske maksime, implicitno u jeziku, govorni činovi, argumentativna učinkovitost diskursa
- postupci konstrukcije iskaza na jezičnoj i na diskurznoj razini
- čimbenici koji utječu na pragmatičke i stilističke varijacije
- heterogenost značenja u diskursu, metaforičnost, gnomski izrazi, poslovice i stereotipizirane strukture; polisemija, metafore i analogija, pragmatički aspekti vremenskih odrednica
- diskurzne strukture, varijacije i sintaksa
- dvojezičnost, diglosija, višejezičnost i podizanje svijesti o jeziku

2. Metodika nastave francuskoga jezika

- novi pristupi poučavanju gramatike stranih jezika
- metajezična razmatranja
- pristup pogreškama – pedagogija pogreški
- mobilnost – jezični dodiri, dodiri između jezika, pojedinaca i kultura, društveni i osobni identitet: izazovi globalizacije; globalizacija i višejezičnost
- poučavanje govora: od korektivne fonetike/remedijacije izgovora do metodike usmenoga izražavanja
- uporaba novih informatičkih i komunikacijskih tehnologija u nastavi
- diskurs i interakcija u nastavi francuskoga kao inoga jezika, nastavnikov govor, učenikov govor, interakcijska sociolingvistika, vrednovanje diskurzne kompetencije
- FOU (*Français sur Objectifs Universitaires* - francuski za akademske namjene) – kako oblikovati diskurs na akademskoj razini
- jezične kompetencije učenika u sprezi sa zahtjevima i potrebama njegove struke

3. Prevođenje

- riječ, značenjska jedinica, tekst, diskurs: što prevodimo?
- prevoditelj, posredovatelj kulture: važnost jezika u sprezi s kulturom pri oblikovanju diskursa
- kad se diskurs (de)strukturira: kako prenijeti (de)strukturalne elemente
- prenošenje strukture teksta: izobličujuće sile i strategije otpora
- podložnost elementima strukturacije: kad struktura postane prisila
- strukture i stereotipi: usvojiti ili prilagoditi?
- diskurzne figure: u potrazi za istovrijednicama
- usmeno prevođenje: pristupi različitim modalitetima izražavanja
- usmeni prevoditelj i govornik

4. Književnost

- Koncept/pojam/riječ : instrumenti analize književnog teksta : izazovi, forme, postupci, običaji, opasnosti u odnosu na transformacije u suvremenom svijetu (apokaliptičke dijagnoze i radikalni odgovori)
- naracija i koncept
- uloga koncepata u kontekstualizaciji književnog teksta
- kontekstualizacija: reaktualiziranje povijesti književnosti, od kolonizacije do mondijalizacije
- kontekstualizirati tekst: paseizam i prezentizam u književnosti
- diskurs i ja, mogućnosti, tehnike, nemogućnosti: ispovijed, svjedočenje, identitet
- farsa ponovljena kao tragedija: pripovijedati tragove suvremenog života u književnosti (kraj svijeta, zaraze, milenarizam, ravnodušnost)

UVJETI PRIJAVE:

Prijave se zaprimaju na francuskome jeziku (200 do 250 riječi). U prijavi potrebno je navesti: naslov, sažetak s relevantnim informacijama o temi i teorijskom pristupu rada te 3-5 ključnih riječi. Prilog treba poslati na elektroničku adresu francontraste@ffzg.hr U poruci treba navesti ime autora i naslov rada koji će biti anonimizirani u svrhu donošenja odluke o prihvaćanju priloga.

Važni datumi

Krajnji je rok prijave 30. travnja 2023.

Vrijeme održavanja kongresa: 26.-28. listopada 2023.

Mjesto održavanja znanstvenog skupa Francontraste 2023:

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Ivana Lučića 3, 10 000 Zagreb

Sudionici će elektroničkim putem primiti detaljni program Francontraste 2023.

Radni jezik znanstvenog skupa Francontraste 2023: sva predavanja održat će se na francuskome jeziku.

Objavljivanje zbornika radova: znanstveni odbor razmotrit će radove za zbornik.

Predviđeno je objavljivanje odabranih radova u međunarodnom zborniku.